

Godišnje istraživanje o javnoj odvodnji
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poljoprivredu, okoliš i regionalne statistike - Odsjek za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike
1.3. Kontakt osoba	a) Ševala Korajčević b) Mirza Agić
1.4. Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike b) Stručni savjetnik za statistiku okoliša
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	sevala.korajcevic@bhas.ba , mirza.agic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 949; +387 33 911 979
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Objavljaju se podaci o javnoj odvodnji komunalnih otpadnih voda u Bosni i Hercegovini. Godišnje izvještaje podnose javna komunalna preduzeća i općinske službe koje upravljaju javnom kanalizacijom posmatranim naseljima. 1. Ukupna količina otpadnih voda 2. Ukupna količina prečišćenih otpadnih voda 3. Ukupna količina neprečišćenih otpadnih voda 4. Ispuštanja otpadnih voda 5. Dužina kanalizacione mreže.
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	• Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) - prema područjima i oblastima.
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	Izvještajne jedinice su svi poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 37 - Uklanjanje otpadnih voda.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Podaci o javnoj kanalizaciji prikupljaju se redovnim godišnjim statističkim istraživanjem (VOD-2K) i varijable du taksativno navedene u definicijama:</p> <p>Otpadne vode su one koje se poslije korištenja odvede do uređaja za pročišćavanje ili se ispuštaju u prostor (u podzemne ili površinske vode). U količine otpadnih voda nisu uključene atmosferske, kao niti protočne vode (npr. vode koje pokreću hidroelektrane).</p> <p>Prečišćene otpadne vode su sve one količine otpadnih voda koje se u toku izvještajne godine prečišćavaju primarnim, sekundarnim i tercijarnim tretmanom otpadnih voda.</p> <p>Primarni tretman je primjena fizičkih i/ili hemijskih postupaka čišćenja otpadnih voda kojima se iz otpadnih voda uklanja najmanje 50% suspendirane materije, a vrijednost BPK5 smanjuje barem za 20% u odnosu na vrijednosti BPK5 u ulaznim vodama (influenta).</p> <p>Sekundarni tretman prečišćavanja jest primjena bioloških i/ili drugih postupaka čišćenja kojima se u otpadnim vodama smanjuje koncentracija suspendirane materije i BPK5 influenta za 70 – 90%, a koncentracija KPK za najmanje 75%.</p> <p>Tercijarni tretman je primjena fizičkih-hemijskih, bioloških i drugih postupaka kojima se u otpadnim vodama smanjuje koncentracija hranjivih materija influenta za najmanje 80%, odnosno uklanjaju i drugi posebni pokazatelji otpadnih materija u granicama vrijednosti koje nije moguće postići primjenom drugog stepena prečišćavanja.</p> <p>Javna kanalizaciona mreža je mreža zatvorenih uličnih kanala i kolektora koja služi za odvođenje otpadnih i atmosferskih voda (opšti sistem kanalizacije) ili kao posebna mreža za odvođenje otpadnih voda, a posebno za atmosferske vode (separacijski sistem kanalizacije).</p> <p>Glavni kolektor je sabirni kanal koji odvodi vode iz jednog dijela ili cijelog grada do recipijenta ili uređaja za prečišćavanje.</p> <p>Kanalizacioni priključak je spoj objekata s uličnom kanalizacijom.</p>
3.5. Statistička jedinica	Izvještajne jedinice su svi poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 37 - Uklanjanje otpadnih voda.
3.6. Statistička populacija	Poslovni subjekti iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša.
3.7. Referentno geografsko područje	Podaci se odnose na BiH.
3.8 Vremenska pokrivenost	Podaci o statistici skupljanju i distribuciji vode BiH su proizvedeni i objavljeni za seriju godina i pokrivaju period 2006-2014.
3.9. Bazni period	Nije primjenljivo.
4. Jedinica mjere	Podaci su prikazani u hiljadama kubnih metara (‘000 m ³) i kilometrima (km).
5. Referentni period	Referentni period je kalendarska godina.
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH, • Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat).
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	Podaci se prikupljaju u statističkim zavodima RS i FBiH i zatim prosljeđuju Agenciji za statistiku BiH. Statistički ured Europske unije (Eurostat) i Statistički odsjek UN-a (UNSD) su korisnici podataka i redovno se izvještavaju.
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. glasnik BIH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa. Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.

7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Statistika o skupljanju i distribuciji vode u BiH se diseminira na godišnjoj osnovi.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	Javna odvodnja 2006. godina: http://www.bhas.ba/saopstenja/2007/VOD2K_2007_001_01_BA.pdf Javna odvodnja, 2008. godina: http://www.bhas.ba/saopstenja/VOD2K_2008A01_001_01_BA.pdf Javna odvodnja 2009: http://www.bhas.ba/saopstenja/VOD2K_2009_001_01-bh.pdf Javna odvodnja 2010: http://www.bhas.ba/saopstenja/2011/VOD2K_2010_001_01_BH.pdf Javna odvodnja 2011: http://www.bhas.ba/saopstenja/2012/VOD2K_2011_001_01_BA.pdf Sistem javne odvodnje, 2012. godine: http://www.bhas.ba/saopstenja/2013/VOD2K_2012_001_01_bos.pdf Sistem javne odvodnje, 2013. godine: http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/VOD2K_2013_001_01_bos.pdf Sistem javne odvodnje, 2014. godine: http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/VOD2K_2015_001_01_BA.pdf
10.2. Publikacije	Od drugih vidova publikacija statistike okoliša tu su: 1. OKOLIŠ, ENERGIJA I SAOBRAĆAJ - 2011: http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Env-nrg-tra_2011_001_01-bh.pdf 2. OKOLIŠ, ENERGIJA I SAOBRAĆAJ - 2012: http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Okolis%20bos%20-%20konacan%201.pdf 3. Odabrani pokazatelji stanja okoliša 2013: http://www.bhas.ba/tematskibilteni/OPS_2013_001_01_bh.pdf 4. Indikatori održivog razvoja Bosne i Hercegovine, 2014: http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Okolis_2015_BiH.pdf
10.3. Online baza podataka	Za sada ne postoji on-line baza podataka BHAS-a o statistici voda. Korištenje (konsultovanje) setova podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji hit counter za web-stranicu saopćenja.
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije. Korištenje (konsultovanje) meta podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji hit counter za web-stranicu saopćenja.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	Data Collection Manual for the OECD/Eurostat Joint Questionnaire on Inland Waters Tables 1 – 7 , http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/coded_files/OECD_ESTAT_JQ_Manual_version_2_21.pdf . Stopa kompletnosti meta podataka: ukupan broj preporučenih metadata elemenata iz SIMS-a je 78. Broj raspoloživih metadata elemenata za statistiku prerade i odstranjivanja otpada u BiH iznosi 58. Stopa kompletnosti meta podataka (SIMS) za ovo istraživanje iznosi 74,4 % (58/78x100).
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Izveštaj o kvalitetu nije urađen za ovo istraživanje.
11. Upravljanje kvalitetom	

11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Metodološke smjernice za pripremu izvještaja o kvalitetu statističkih istraživanja na http://www.bhas.ba/statistickistandardi/IKMetodologija_BOS.pdf
11.2. Procjena kvaliteta	Kvalitet je na zadovoljavajućem nivou. Generalno govoreći, ispunjen je cilj da se obezbijedi robusna, pouzdana i relevantna statistika, koja će zadovoljiti potrebe korisnika.
12. Relevantnost	
12.1. Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, Statistički odsjek Ujedinjenih nacija (UNSD), ambasade i konzularna predstavništva stranih država. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost. Ovi podaci se koriste u statistici voda.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Ne postoji anketa o zadovoljstvu korisnika za ovo istraživanje.
12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: stopa kompletnosti podataka iznosi 100 %. Za ovu statistiku se izračunavaju svi ključni pokazatelji, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	Na tačnost podataka o statistici sistemu javne odvodnje u BiH utiče obuhvat istraživanja, pravilno korištenje jedinica mjere, kao i mogućnost dvostrukog brojanja između izvještajnih jedinica. Tačnost podataka koji se objavljuju je procijenjena na 80%.
13.2. Greška uzorkovanja	Nije primjenjivo.
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata nije primjenjivo jer je puni obuhvat. Stopa prekomjernog obuhvata nije primjenjivo jer je puni obuhvat. Udio zajedničkih jedinica istraživanje se provodi uz potpuni obuhvat izvještajnih jedinica. Greška mjerenja Agencija za statistiku BiH vrši naknadne kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka entitetskih statističkih zavoda FBiH i RS, ali se taj dio obrade treba i dalje unapređivati. Metodologija prikupljanja i obrade podataka bi bila bolja da su dostupni pojedinačni podaci. Greška neodgovora ne vrše se ocjene grešaka neodgovora za ovu statistiku. Stopa neodgovora jedinice 89.06%-100.00%. Stopa neodgovora
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Razmak između referentnog perioda i objave saopćenja je do godine dana. Pravovremenost objave prvih rezultata: razmak između referentnog perioda i objave saopćenja je do godine dana. Pravovremenost objave konačnih rezultata: rezultati prve
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: stopa tačnosti objave podataka iznosi 1.0 ili 100 %. Svi rezultati godišnjeg istraživanja statistike prerade i odstranjivanja otpada su objavljeni na predviđeni datum objave prema Kalendaru publikovanja. Tačnost objave objavljivanje za P: T+0. Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Usklađenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Statistika o sistemu javne odvodnje u BiH primjenjuje međunarodne metodološke standarde prilikom obrade podataka. Ovo omogućuje poređenje podataka BiH sa podacima o statistici voda drugih zemalja.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: podaci o sistemu javne odvodnje u BiH su proizvedeni i objavljeni za seriju godina 2006-2014 godine u godišnjoj dinamici.
15.3. Usklađenost – cross domain	Nema podataka o relevantnom istraživanju koje bi mogla da provodi druga organizacija. Usklađenost – Nacionalni računi: nemamo informaciju o usklađenosti predmetne statistike sa nacionalnim računima.
15.4. Usklađenost – interna	Nemamo informaciju o internoj usklađenosti statistika.
16. Troškovi i opterećenje	Nemamo informacija o troškovima i opterećenjima.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Agencija za statistiku BiH ne posjeduje zvanični dokument o politici revizije za ovo istraživanje.

17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka statistike o sistemu javne odvodnje od strane Agencije za statistiku BiH se može vršiti na godišnjem nivou. Godišnja revizija se može vršiti na konačnim podacima za prethodnu godinu koji se objavljuju u oktobru slijedeće godine. Uz saradnju Statistike Švedske 2013. godine je izvršena revizija upitnika u skladu s zahtjevima EU i domaćim potrebama izvještajnih jedinica i korisnika podataka.
18. Statistička obrada	
18.1. Izvor podataka	Statističko istraživanje o sistemu javne odvodnje u BiH obuhvata sve poslovne subjekti i dijelove poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 37 - Uklanjanje otpadnih voda.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju na godišnjoj osnovi.
18.3. Prikupljanje podataka	Istraživanje se provodi putem upitnika koji su kreirani u BHAS u redovnoj godišnjoj dinamici.
18.4. Validacija podataka	Entitetski zavodi za statistiku i Agencija za statistiku BiH vrše kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka. Greška validnosti podataka otkriva se kada unos podataka nije tačan, što može dovesti do problema kada se radi obrada podataka, tako da se podaci ne mogu uključiti u statističke analize, te se moraju izbrisati ili korigirati. Primjeri ovakvih grešaka su netačne šifre otpada ili jedinica količine, itd. Kontrola vjerodostojnosti podataka podrazumijeva provjere tačnosti podataka i procjene svih mogućih grešaka koje su vezane s podacima. Činjenica je da neki podaci koji su prošli provjeru validnosti ipak mogu biti netačni. Rezidualne greške se mogu otkriti ako tražimo nekonzistentne varijable.
18.5. Kompilacija podataka	Ne vrši se ponderisanje niti imputacija nedostajućih vrijednosti.
18.6. Prilagođavanje	Ne koriste se statistički postupci za podešavanje serije (metode desezoniranja).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Nije primjenjivo jer je godišnje istraživanje.
19. Komentar	/